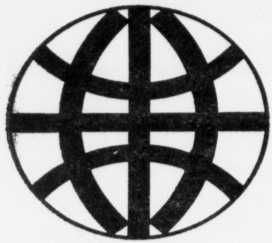

Útvinningur av silvuri, blýggi og zinki

**Tíðindi
útaneftir**

Grönlandsmálaráðharrin, A. C. Norman, og umboð fyrir dansk—canadiska felagið Greenex hava undirskrivað avtalu um námsdrift í Grönlandi. Tað snýr seg um eitt fjall í Norð—ur-Grönlandi, har góðir møguleikar skuldi verið at vinnu silvur, zink og blýggi úr.

Fleiri hava skotið upp at Willy Brandt skuldi hava Nobel virðislønina

Fleiri felagsskapir hava skotið upp, at Nobel-fríðarheiðurslønin í ár fer til Willy Brandt.

»Eg havi stóra virðing fyrir teimum, sum hava skotið upp at eg fái fríðarheiðurslønina, men eg haldi ikki at nakar, sum er beint í sínum fríðarroyndum hevur uppiborið at fáa hesa virðisløn.«

Hetta er einasta viðmerking Willy Brandts um hetta, og hevur hann sett hesa viðmerking fram í týska blaðnum »Politik«.

Tóku undir

Fleiri hava nú aftaná tikið undir við at vesturtýski sambandskanslarin skuldi hava fríðarheiðurslønina. Í brævi til formannin fyrir fríðarheiðurslønarnevndini, Aase Lionæs, varapresidentin í norska stórtinginum, sigur valbólkur Willy Brandts, at teir taka undir við uppskotinum av tí at teir hava størstu virðing fyrir hansara vilja og móti í sínum politisku strembanum um at fáa fríðarlig viðurskipti í Europa, siga teir í brævinum

Willy Brandt
— Havi ikki uppiborið virðislønina.

Tað Brandt hevur gjørt verður kallað tað týðningarmesta, sum gjørt hevur verið fyrir at fáa tryggja friðin í Europa seinastu tiggju árin.

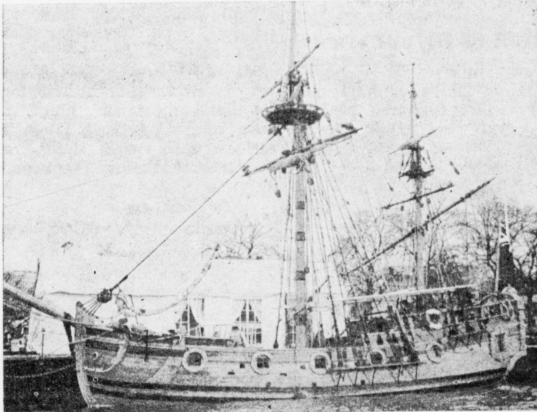
Skinnaævintýrið fyrir 300 árum síðani

Skipið, ið sæst á myndini er bert 43 tons til støddar — við øðrum orðum ikki størri enn ein vanlig slupp. Men við eini skútu eins og hendan á myndini var man fyrir 300 árum síðani forur fyrir at kanna nukur av heimsins mest vandafullu høvum og leggja grundarsteinin undir eitt einstaklinga ognarríkið umleið líka stórt sum Europa.

Farið er eitt beinleiðis kopia av einum skipi, sum í árinum 1650 fór av barkastokki á eini lítilli skipasmíðju í Onglandi og fekk navnið »NONSUCH«. Nukur ár eftir fór hetta far út á eina viðgita ferð sum fordi til byrjanina av tí søguríka Hudson Bay Co. — harrin yvir meginpartin av núverandi Kanada og eini partur av núverandi USA. Felagið varð stovnað í 1670 í London, og í samband við 300 ára føðingardag felagsins hevur felagið latið Nonsuch kopiera og ætlanin er at tað skal fara somu leið sum gamla Nonsuch.

Byggingin er gjord á einum av teim fáu skipasmíðjum, ið hava fakmenn, sum eru konir í treskipabygging. Skipið er bygt við heilt gomlum amboðum fyrir at fáa tað heilt eins og á myndini, og nakrir av Onglands fremstu skipasøgumenn um hava kannað, um ikki svik hevur verið við byggingini, men komu teir bert til tað úrslit, at Nonsuch II hevur fingið ísettan ein lítlan hjálpmotor, so trygd kann fáast fyrir, at hann kann koma fram til tey ymsu jubileumshaldini.

»Nonsuch« hevði nærur 4 mánaðar um at koma vegin fram úr London til Hudsonvikina, og tað vóru lidnir 15 mánaðir áðrenn manningin aftur sá Ongland. Tá var skipið fyllt undir lúkurnar av skinnum — mest bævaraskinn — og var tað júst hesi skinn, ið høvdu áhuga teirra sum skipaðu fyrir ferðini. Bævaraskinn vóru so dýrmætt, at tað loysti

seg, hóast ringastu umstøður, at fáa hendur á teimum.

Higartil høvdu bert fransar havt allan heimsmarknaðin viðvíkjandi hesi vøru. Nýggja hjálandið hjá Fraklandi í norð-uramerika — Ný-Frakland — var tó bert ein lítill partur av canadiska økinum, nevniliga smá øki fram við strondini í landsynningspartinum av landinum, men henda stóða gav tó fransum eitt monopol av størsta partinum av skinninum sum har vóru, og sum indianararnir og hvítir pelsveidumenn høvdu at lata.

Við at hava fingið fótin fastan kring Hudsonvikina fingi teir samband við so stór pelsríkidomi, sum ikki áður vóru kend. Fransk-canadisku myndugleikarnir vóru fyrst varir við hetta eftir at Hudson Bay Co. hevði sett upp handilsstöðir ymsastaðni.

Í langar tíðir var stríð um canadisku markirnar millum báðar partar — og høvdu báðir partar sínar indianarabólkar at hjálpa sær. Blóðið fleyt av teimum nógvu samanbrestunum, og verjugarðar vóru brendir av og bygdur uppáftur, og fleiri ferðir var tætt við at Hudson Bay Co. varð ríkið av landinum.

Ikki fyrr enn í 1821 — eftir at hava stríðst í hálváðru öld — varð stríðið niðurlagt, tá partarnir gingu saman undir navninum Hudsons Bay Co. Nú var ikki brúk fyrir indianarunum og vóru teir týndir. Konsessiónin sum hetta felag ið fekk frá bretsku konginum Karl II í 1670 umfataði stór øki kring Hudsonvikina. Økið var so stórt og skjótt átti felagið alt landið vestanfyri Hudsonvikina og arktiska partin av Kanada, og gjordist skjótt einarándi. Økið er so ómeta líga stórt, at tann, sum stendur á norðurendanum á Canadara er nærri Moskva enn hann er canadiska høvudsstaðnum.

Ein tilíkur statúr í statinum kundi ikki verða ævigar tíðir. Í 1869 vóru teir í Hudsons Bay Co. noyddir at lata frá sær sitt 200 ára gamla monopol móti kontantum peningi uppá 6 miljónir krónur frá almennari síðu, og harafturat rættin til rættuliga stór øki í býarumráðunum. Enn tann dag í dag hevur felagið eitt stórt orð at siga í nógvum vinnugreinum í Kanada, men eru hesar neyvan so romantiskar fyrítøkur, sum tær við »Nonsuch« fyrir 300 árum síðani.

Savningarstöð fyrir norrønar vísur, ævintýr o.a.

Síðani byrjanini av 19. öld — fyrst í Europu, seinri í restini av heiminum — hava menn savnað saman fólkasagnir, søgur, gátur, orðatøk o. a., sum til tá bert høvdu livað á mannamunni, men ongantíð verið sett á blað. Kanningin av hesum var skjótt alheimslig, tí tað visti seg skjótt, at tað tilfar sum kom var internationalt, serliga eru tað fólkasagnirnar, sum eru kendar víða.

Við eini altjóða stevnu í Lund í 1935 var sett uppskott um, at seta á stovn ein alheimsstovn fyrir ævintýr, sum skuldi skipa fyrir at savna sagnir og annað úr øllum heiminum. »The International Folk-tale Institute« var sett á stovn í Keypmannahavn í 1949, men teir vóru noyddir at gevast longu í 1952 orsaka av fíggjarligum trupulleikum.

Norrønt savn

Hugsanin livdi kortini víðari tó í eitt sindur broyttum líki, og var tilfarið avmarkað til bert at umfata norðanland. Felag var sett á stovn hin 1. april í 1959 og fekk navnið NORDISK INSTITUT FOR FOLKEDIGTNING — NIF í

stytting, og hetta góðtøku allar stjórnirnar í Norðanlandum. Ísland er ikki komið við enn og útreiðslurnar vóru tí byttar millum Svøríki, sum skuldi gjalda 8/24 og hvørt av hinum trimum norðanlandunum 5/24. Hin írestaði 1/24 skuldi so býttast millum hini londini í samamun sum hinir.

Virki felagsins

Frá altjóðafelagsskapinum tók NIF pláan um at gera skrásettning yvir alt tilfarið. Hetta er gjørt fyrir 16. og 18. öld og somuleiðis er nakað gjørt burtur úr svensku, norsku og donsku ævintýrinum. NIF hevur fíggjað týðing til enskt av tveimum finskum katalogum og stuðla arbeiði av einum svensku katalogi yvir sagnir. Somuleiðis hava teir skipað fyrir fleiri fundum ymsastaðir, men lutakaratalið hevur verið lítið og settir hava verið arbeiðsbólkar, sum hvør hevur havt sitt øki.

At NIF var sett á stovn hevur gjørt sitt til norðurlandskt arbeiði á hesum øki, og arbeiðshátturin er nú, at teir hava umboð hvørt í sínum norðanlandi, sum sendir tilfar sitt inn til høvudsstaðina.

5000 hugdu at

Tveir manns vóru herfyri háls-høgdir við svøri í Sanaa — høvudsstaðurin í Jemen — meðan 5.000 fólk vóru saman-komin fyrir at hyggja at. Menn

inir vóru ákærdir fyrir at hava lagt eina helvítismaskinu í ein buss. 20 fólk doyðu av sprengingini.